

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

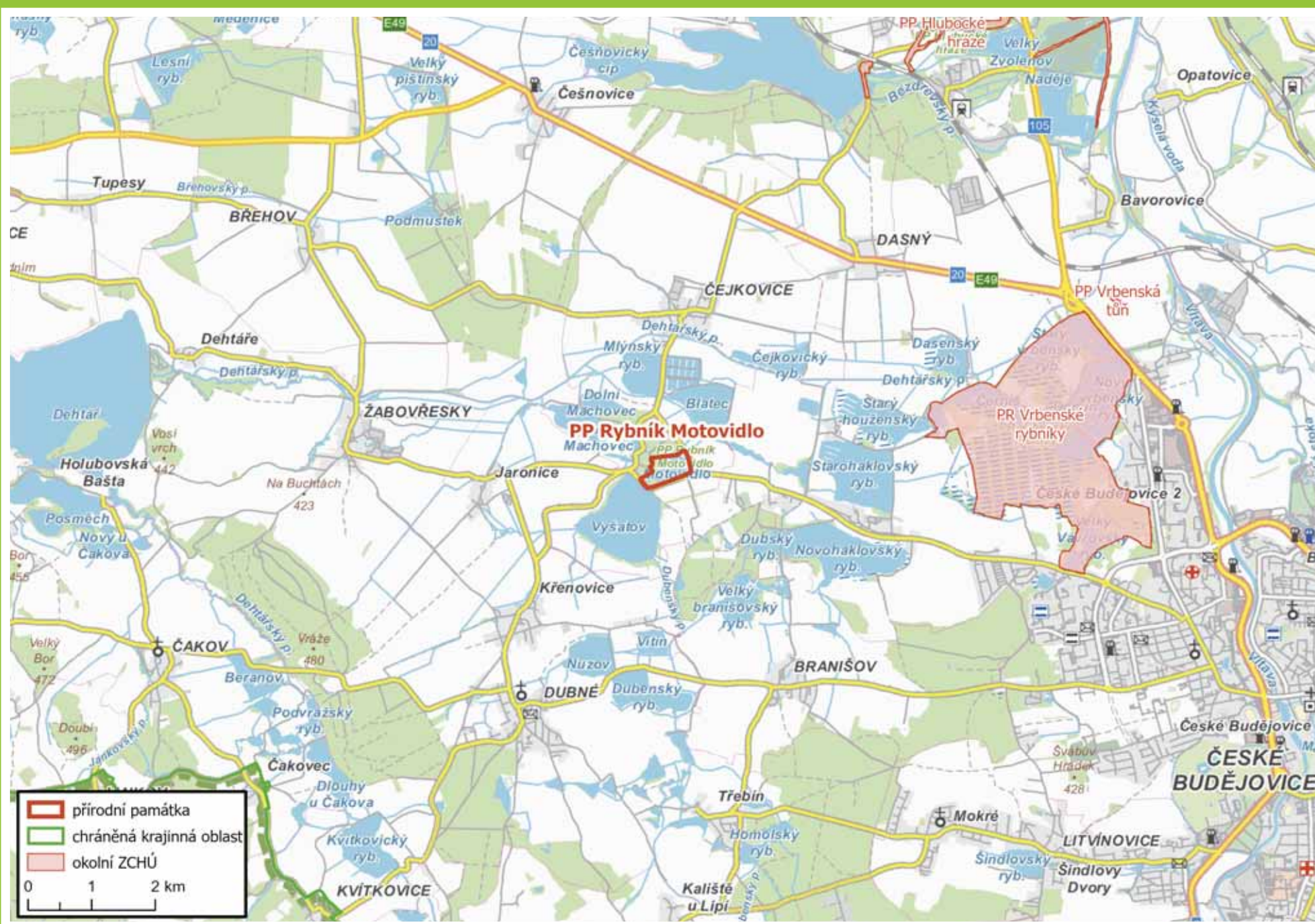
Ministerstvo životního prostředí

Přírodní památka

RYBNÍK MOTOVIDLO

Evropsky významná lokalita

MAPA OKOLÍ

ORTOFOTO

LETECKÝ SNÍMEK

Rybník Motovidlo byl v roce 2009 zařazen mezi evropsky významné lokality (EVL) vzhledem k hodnotnému společenstvu vodních rostlin ve stojatých vodách, které jsou přirozeně bohaté na živiny. Národní ochranu lokality zajišťuje stejnojmenná přírodní památka o rozloze necelých 12 hektarů, která byla vyhlášena v roce 2022. Památka chrání populaci vzácného **plavínu štítnatého** (*Nymphoides peltata*) a obecně všechny typické druhy rostlin a živočichů, které jsou vázány na extenzivně využívané rybníky s vyvinutou pobřežní vegetací a navazujícími mokřadmi. Rybník Motovidlo se nachází v českobudějovickém bioregionu, ve fytogeografickém okrese Budějovická pánev, v nadmořské výšce cca 380 m n. m.

plavín štítnatý

Nejnápadnější rostlinou na hladině je už zmiňovaný **plavín**. Všimnete si ho hlavně v létě v době květu, kdy se nad hladinou objevují zlatožluté květy s dřipeným okrajem. Jedná se o vytrvalou vodní bylinu s plazivým oddenkem, který koření ve dně a ze kterého vyrůstají dlouhé lodyhy až k hladině. Listy plovou na hladině podobně jako v případě leknínu, ale jsou mnohem drobnější. Plavín můžete potkat i v zahradních jezírkách, neboť vypěstované sazenice plavínu se dají koupit v zahradnictvích, ovšem přirozeně se vyskytující plavín je spíše raritou a patří za kriticky ohroženou rostlinu.

Z ponořených vodních rostlin se zde hojně vyskytuje **růžkatec ostnitý** (*Ceratophyllum demersum*) s větvenou lodyhou a zubatými listy v přeslenu. Růžkatec kvete jen vzácně, častěji se množí úlomky stonku. Pokud takový úlomek vylovíte z vody, pochopíte, proč jeho druhové jméno zní ostnitý. V litorálu podél západního břehu roste **bublinatka jižní** (*Utricularia australis*). Bublinatky jsou vodní masožravé rostliny s ponořenými prýty a listy ve tvaru vláskovitých úkrojků. Listy nesou četné lapací měchýřky o průměru 2–3 mm. Měchýřky nasávají vodu s drobnou kořistí, kterou rozpustí trávicími enzymy. Na začátku léta jinak nenápadná bublinatka vykvétá jasně žlutými květy

bublinatka jižní

šišák vroubkovaný

s výrazným pyskem na dlouhých stopkách nad vodou. Z dalších zajímavých rostlin byl u rybníka zaznamenán modře kvetoucí **šišák vroubkovaný** (*Scutellaria galericulata*), **rozrazil štítkovitý** (*Veronica scutellata*) s bledě fialovým květem nebo méně běžné **ostřice** (*Carex bohemica*, *C. pseudocyperus*).

Rybník Motovidlo se může pochlubit poměrně bohatou faunou obojživelníků včetně zástupce ocasatých obojživelníků **čolka obecného** (*Triturus vulgaris*). Samce na jaře v době rozmnožování zdobí žlutohnědý svatební šat s tmavými skvrnami a v kožních lemmech. Po spáření samička klade jednotlivé malé oválné vajíčka na lístky vodních rostlin. Dospělci v červnu opouštějí vodní prostředí a po zbytek roku žijí velice skrytě v mokřadech, vlhkých loukách a lesích. Aktivují jen za deštivého počasí a v noci, kdy loví hmyz a červy. Zimu tráví v nepromrzajících děrách hluboko v zemi pod kameny. Z žab rybník obývá početná populace „zelených skokanů“ **skokana zeleného** (*Rana kl. esculenta*) a **skokana krátkonohého** (*Rana lessonae*). Jedná se o všeobecně známé zelené žáby vázané na vodní prostředí rybníka, odkud se ozývají charakteristickým kvákáním, které zesilují prostřednictvím párových zvukových měchýřků. Z „hnědých skokanů“ zde

čolek obecný

kuňka obecná

žije hnědě zbarvený **skokan štíhlý** (*Rana dalmatina*) s dlouhými zadními nohama, které mu umožňují dlouhé skoky. Vodní prostředí vyhledává jen v době rozmnožování, během roku žije na vlhkých biotopech i ve velké vzdálenosti od rybníka.

V čase páření se krátkým houkavým kuňkáním ozývá **kuňka obecná** (*Bombina orientalis*). Hřbetní stranu těla má nenápadně tmavou, zato na břišní straně svítí nápadně oranžové skvrny. Kuňku můžeme považovat za naši nejjedovatější žabu. Toxický sekret z jejích kožních žláz pálivě dráždí i lidskou kůži. Hlasitým brekeke o sobě dává vědět malá zelená žabka **rosnička zelená** (*Hyla arborea*) s kulatými přísavkami na prstech, která se zdržuje na vegetaci. V době rozmnožování se k rybníku stahují také ropuchy, nejen hnědá **ropucha obecná** (*Bufo bufo*), ale i **ropucha zelená** (*Bufo viridis*), která má bělavé zbarvení se zelenými až olivovými skvrnami.

Zdejší rybník je součástí ptačí oblasti Českobudějovické rybníky. Podle očekávání tu najdeme bohaté ptačí společenstvo. Hnízdí zde například **zrzohlávka rudozobá** (*Netta rufina*). Zatímco kačer má ve svatebním šatu rezavě červenou hlavu a krk, černou hruď, bílé boky, zobák s nohama karminově červené, samice bývá nenápadně hnědá. Zrzohlávky se dobře potápějí, vydrží i několik minut pod vodou. Podobně jako kukačky mohou klást vejce do cizích hnízd, třeba do hnízda **kachny divoké** (*Anas platyrhynchos*) nebo drobnější a mnohem méně výrazné **kopřivky obecné** (*Anas strepera*). Obě tyto kachny zde rovněž hnízdí. Při pozorování vodní hladiny si jistě všimnete **potápky roháč** (*Podiceps cristatus*). Samec a samice při jarních zasnubních tancích plavou společně, vzájemně se uklánějí a přinášejí si kousky vodních rostlin, pro které se potápějí. Svatební šat je nápadný tmavými

zrzohlávka rudozobá

pery kolem krku, které budí dojem límce. Pár potápek staví hnízdo v mělké vodě v rákosí. Mláďata jsou světlá a tmavě pruhovaná. Už krátce po vylíhnutí dokáží plavat a dokonce se i potápět. Pokud budete mít dalekohled a štěstí, uvidíte, jak je rodiče vozí na zádech. Podobně se nechávají vozit i mláďata menšího a tmavě zbarveného druhu **potápky malé** (*Tachybaptus ruficollis*), která ovšem žije poněkud skrytě.

Ke zdejšímu rybníku zaletí i jiné vzácné ptačí druhy, například **volavka bílá** (*Egretta alba*), **volavka stříbřitá** (*Egretta garzetta*), **kolpík bílý** (*Platalea leucorodia*) nebo **kvakoš noční** (*Nycticorax nycticorax*). Jedná se o vodní ptáky, kteří sem přichází za potravou. Jakmile nad rybníkem proletí něco jako střela, bude to **rybák obecný** (*Sterna hirundo*), který se podobá rakovi, ale je menší a rychlejší, má černou čepičku, červený zobák a ocas do vidličky. Z dravců zde loví **moták pochop** (*Circus aeruginosus*) a území spadá i do hnízdního okrsku **orla mořského** (*Haliaeetus albicilla*). Na tahu byly pozorovány další významné ptačí druhy jako **čírka obecná** (*Anas crecca*), **lžičák pestrý** (*Anas clypeata*), **hochol severní** (*Bucephala clangula*) nebo **vodouš kropenatý** (*Tringa ochropus*).

potápka roháč

rybák obecný

Fotografie:

Jiří Bohdal, naturfoto.cz: rybák obecný / Alexandra Čurnová: bublinatka jižní, plavín štítnatý / Zdeněk Hanč, fotohanc.com: čolek obecný, kuňka obecná / Martin Mecnarowski, photomecan.eu: potápka roháč / Simona Šafarčíková: šišák vroubkovaný / Zdeněk Tunka, BirdPhoto.cz: zrzohlávka rudozobá

Autor textu:

EIA SERVIS s. r. o., U Malše 20, České Budějovice

Mapové podklady:

mapa okolí: podkladová mapa 1:100 000, © CEDA Maps a. s.; územně analytické podklady JČK, © Jihočeský kraj
ortofoto: ortofoto ČR 2021, © ČÚZK; územně analytické podklady JČK, © Jihočeský kraj
letecký snímek: archiv JČK, © Jihočeský kraj

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Jihočeský kraj

